

Sygn. akt VU 413/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania Z. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 23 marca 2012 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 413/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 marca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił Z. G. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Komisja Lekarska ZUS ustaliła, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji złożonym w dniu 30 marca 2013 roku wnioskodawca wniósł o przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W odpowiedzi na powyższe odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. G., urodził się (...). Ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie ślusarz a następnie średnie studium zawodowe (liceum eksternistyczne) o kierunku administracyjno-biurowym. W okresie aktywności zawodowej pracował jako monter instalacji rurociągowych, poborca skarbowy, robotnik budowlany, pracownik transportu, ślusarz narzędziowy, pracownik fizyczny, sprzedawca, operator maszyn i urządzeń ceramicznych. Obecnie nie pracuje.

(dowód: wniosek o rentę k. 1-5 w aktach rentowych, świadectwa pracy i zaświadczenia o zatrudnieniu k. 14-39 w aktach rentowych, oświadczenie wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 13 marca 2014 roku nagranie od minuty 0.44 do minuty 9.20 koperta k. 191)

W okresie od 30 sierpnia 2006 roku do 29 lutego 2012 roku wnioskodawca uprawniony był do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

(dowód: decyzja z dnia 19.02.2007 r. k. 89 akt rentowych, decyzja z dnia 9.10.2007r. k. 131 akt rentowych, decyzja z dnia 11.09.2008 r. k. 190 akt rentowych, decyzja z dnia 5.03.2010 r. k. 161 akt rentowych)

W dniu 18 stycznia 2012 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

(dowód: wniosek o rentę k. 35 akt rentowych)

Orzeczeniem z dnia 17 lutego 2012 roku lekarz orzecznik ZUS, po konsultacji z lekarzem specjalistą chorób oczu stwierdził, iż wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy. Taki wniosek wywiódł ze stopnia zaawansowania rozpoznanych u niego schorzeń w postaci cukrzycy typu 2 dostatecznie wyrównanej z rozpoczynającymi się powikłaniami cukrzycowymi, nadciśnienia tętniczego dostatecznie kontrolowanego farmakologicznie, choroby niedokrwiennej serca przewlekłej stabilnej, hiperlipidemii oraz otyłości.

(dowód: orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 17.02.2012r k. 39. akt ZUS wraz z dokumentacją medyczną teczka)

Od powyższego orzeczenia wnioskodawca wniósł sprzeciw i sprawa została skierowana na komisję lekarską ZUS, która w dniu 12 marca 2012 roku, po rozpoznaniu cukrzycy typu 2 leczonej insuliną z rozpoczynającymi się powikłaniami pod postacią retinopatii nieproliferacyjnej i polineuropatii czuciowo odruchowej kończyn dolnych, nadciśnienia tętniczego kontrolowanego farmakologicznie i choroby niedokrwiennej serca, wydała orzeczenie zgodne z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS, tzn. uznając, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy.

(dowód: orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 12.03.2012 r. k. 43 akt ZUS wraz z dokumentacją medyczną teczka)

Aktualnie u wnioskodawcy występują następujące schorzenia:

- cukrzyca typu 2 charakteryzująca się insulinoterapią i chwiejnością przebiegu,
- polineuropatia cukrzycowa,
- retinopatia cukrzycowa nieproliferacyjna,
- stan po laseroterapii,
- astygmatyzm nadwzroczny obu oczu, wyższy w oku lewym,
- starczowzroczność
- niedowidzenie oka lewego,
- nadciśnienie tętnicze z zajęciem mięśnia sercowego w okresie niewydolności krążenia II wg (...),
- choroba niedokrwienna serca,

Występujące u wnioskodawcy schorzenia nie powodują niezdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych.

Cukrzyca oraz choroba nadciśnieniowa stanowią profilaktyczne przeciwwskazania do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej, w charakterze kierowcy, pracy w porze nocnej, na wysokości oraz obsługi niebezpiecznych maszyn będących w ruchu. Wnioskodawca może wykonywać dowolne prace o charakterze produkcyjnym, usługowym i handlowym, w szczególności prace lekkie fizyczne oraz prace odpowiednie dla osoby z wyuczonym zawodem pracownika administracyjno-biurowego.

(dowód: opinia biegłego diabetologa K. S. k. 38-41, opinia biegłej okulisty R. M. główna k. 26-27 i uzupełniająca k. 136, opinia biegłej kardiolog M. M. główna k. 53-55, u uzupełniająca k. 75 i k. 144, opinia biegłej kardiolog L. D. główna k. 102-102verte i uzupełniająca k. 176, opina biegłego medycyny pracy J. G. główna k. 123-125 i uzupełniająca k. 161-162)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2009, Nr 153, poz. 1227) niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Z kolei przepisy art. 12 ust. 2 i 3 stanowią, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji oraz po drugie możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1)

Stosownie do treści art. 57 ust. 1 powyższej ustawy renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b), pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a), pkt 10 lit. a), pkt 11-12, 13 lit. a), pkt 14 lit. a) i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a), pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki określonej w art. 57 ust. 1 pkt 1 powołanego przepisu. Częściowa niezdolność do pracy polega na utracie w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Dopiero zatem zmiana zawodu w ramach posiadanych kwalifikacji i brak rokowań odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu dają podstawę do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 13 października 2009 roku, II UK 106/09, LEX nr 558589, z dnia 8 maja 2008 roku, I UK 356/07, OSNP 2009/17-18/238, z dnia 11 stycznia 2007 roku, II UK 156/06, OSNP 2008/3-4/45 i z dnia 25 listopada 1998 roku, II UKN 326/98, OSNAP 2000/1/36). Wyjaśnienie treści pojęcia „pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji” wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (czyli zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych (czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego doświadczenia zawodowego), (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2006 roku, I UK 103/06 OSNP 2007/17-18/261).

Wnioskodawca ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie ślusarza oraz średnie studium zawodowe (liceum eksternistyczne) o kierunku administracyjno-biurowym. W czasie aktywności zawodowej pracował w charakterze operatora maszyn, ślusarza narzędziowego, hydraulika, sprzedawcy, pracownika (...) oraz poborcy skarbowego.

Dla ustalenia, czy wnioskodawca jest niezdolny do pracy w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłych lekarzy diabetologa K. S. (2), okulisty R. M. (2), dwóch kardiologów: M. M. (3) oraz L. D. (2), w ramach których mieszczą się rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia, a dodatkowo także specjalisty z zakresu medycyny pracy J. G. (2), którego zadaniem była kompleksowa ocena stanu

zdrowia wnioskodawcy, uwzględniająca wszystkie zdiagnozowane u niego schorzenia i ich wpływ na zdolność do wykonywania pracy zarobkowej.

Biorąc pod uwagę, że podstawą uprawnień rentowych wnioskodawcy były do tej pory schorzenia natury diabetologicznej i kardiologicznej, podstawowe znaczenie dla rozpoznania sprawy miały opinie sporządzone przez diabetologa i kardiologów.

Biegły diabetolog K. S. (2) rozpoznał u wnioskodawcy cukrzycę typu 2 charakteryzującą się insulinoterapią i chwiejnością przebiegu powikłaną polineuropatią cukrzycową i retinopatią cukrzycową. W ocenie biegłego wnioskodawca jest zdolny do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji jako pracownik administracyjno-biurowego. Dla wnioskodawcy przeciwwskazana jest bowiem jedynie praca na wysokości, w porze nocnej oraz przy maszynach w ruchu.

Biegła okulista R. M. (2) podzieliła opinię biegłego diabetologa. Stwierdziła, że zmiany cukrzycowe (retinopatia cukrzycowa), które występują na dnie oka ubezpieczonego, wymagają jedynie okresowej kontroli, ale nie uzasadniają niezdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych.

Odmiennego zdania byli początkowo jedynie biegli kardiolodzy M. M. (3) oraz L. D. (2), które w swych podstawowych opiniach stwierdziły, po rozpoznaniu u wnioskodawcy nadciśnienia tętniczego z zajęciem mięśnia sercowego w okresie niewydolności krążenia II wg (...) oraz choroby niedokrwiennej serca, że jest on nadal częściowo niezdolny do pracy. Biegli formułując takie wnioski końcowe opinii, mieli na myśli tylko i wyłącznie niezdolność do pracy fizycznej, którą ubezpieczony wykonywał przez lata pracując jako operator maszyn w ruchu oraz ślusarz remontowy. Dodatkowo biegli kardiolodzy podnieśli, że stan zdrowia wnioskodawcy nie uległ poprawie, od czasu gdy był uznawany także przez organ rentowy za częściowo niezdolnego do pracy.

Sąd nie podziela takiej argumentacji biegłych kardiologów. Należy zaznaczyć, że przedmiotem kontroli w niniejszym postępowaniu jest tylko i wyłącznie prawidłowość wydania zaskarżonej decyzji, a nie poprzedniej decyzji, na podstawie której wnioskodawca był uprawniony do renty. W konsekwencji oznacza to, że dalsze prawo do renty służy tylko i wyłącznie tej osobie, która wykaże, że jest w dalszym ciągu osobą niezdolną do pracy. Przesłanką dalszego prawa do renty nie jest natomiast wykazanie, że po ustaniu renty nie nastąpiła poprawa stanu zdrowia, jak chcą biegli kardiolodzy.

Rolą biegłych było zatem ustalenie, czy stan zdrowia wnioskodawcy w dacie wydania zaskarżonej decyzji czynił go osobą częściowo niezdolną do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi, czy też nie. Wbrew stanowisku prezentowanym przez biegłych kardiologów kwestię zdolności do pracy ocenia się nie tylko przez pryzmat pracy wykonywanej przez ubezpieczonego, choćby przez wiele lat, czyli w oparciu o tzw. kwalifikacje rzeczywiste, ale także w oparciu o kwalifikacje formalne. W związku z powyższym nie można pomijać faktu, że wnioskodawca ma wykształcenie średnie predysponujące go do pracy w charakterze pracownika administracyjno-biurowego. To, że wnioskodawca nigdy nie wykonywał tej pracy, nie przekreśla nabytych kwalifikacji formalnych. Nie ulega przy tym wątpliwości, że posiadane przez wnioskodawcę formalne kwalifikacje są wyższe od kwalifikacji rzeczywistych. Tylko natomiast utrata zdolności do pracy w zakresie wyższych kwalifikacji przy zachowanej zdolności do pracy o niższych kwalifikacjach może warunkować prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W przedmiotowej sprawie sytuacja jest zgoła odmienna. Wnioskodawca – jak wynika z opinii kardiologicznych - utracił częściowo zdolność do pracy fizycznej, czyli do pracy o niższych kwalifikacjach, którą dotychczas wykonywał – operatora maszyn w ruchu i ślusarza narzędziowego. Bezsporne jest natomiast – również w ocenie biegłych kardiologów – że wnioskodawca zachował zdolność do pracy o wyższych kwalifikacjach w charakterze pracownika administracyjno-biurowego. Brak możliwości wykonywania dotychczasowej pracy, zwłaszcza że była to praca niżej kwalifikowana, nie jest wystarczający do stwierdzenia niezdolności do pracy. Skoro zatem ubezpieczony - pomimo występujących u niego schorzeń - ma możliwość podjęcia innej pracy i to wyżej kwalifikowanej, to brak podstaw do przyznania mu prawa do renty.

Z tych względów Sąd nie podzielił wniosków wypływających z opinii biegłej L. D. (2) oraz M. M. (3) co do częściowej niezdolności do pracy wnioskodawcy. Opinia biegłych w tym zakresie jest wewnętrznie sprzeczna. Mimo bowiem

stwierdzenia przez biegłych, że u wnioskodawcy istnieją jedynie przeciwwskazania do pracy wykonywanej ostatnio, przy zachowanej zdolności do prac administracyjno-biurowych, zgodnych z jego formalnymi kwalifikacjami, biegłe stwierdziły częściową niezdolność do pracy, co jest sprzeczne z treścią art. 12 ustawy.

Przy ocenie niezdolności do pracy w myśl art. 12 ww. ustawy o częściowej niezdolności nie przesądza wyłącznie ocena medyczna stwierdzająca występowanie określonych jednostek chorobowych i ich wpływ na funkcjonowanie organizmu człowieka, tylko decydujące znaczenie ma ocena prawna dokonana w oparciu o okoliczności natury medycznej i okoliczności innej natury, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (por. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 25 czerwca 2013 roku, III AUa 258/12, lex nr 1331106).

Stanowisko to znajduje potwierdzenie w opinii biegłego z zakresu medycyny pracy J. G. (2), który stwierdził, że występujące u wnioskodawcy schorzenia w postaci: cukrzycy typu 2 leczonej insuliną, powikłanej retinopatią nieproliferacyjną, nadciśnienia tętniczego z miokardiopatią nadciśnieniową oraz stabilnej choroby niedokrwiennej serca, na obecnym etapie ich zaawansowania, w odniesieniu do posiadanych przez niego kwalifikacji zawodowych, nie czynią go osobą częściowo niezdolną do pracy.

Biegły stwierdził dobry stan ogólny ubezpieczonego (sprawny ruchowo, wydolny krążeniowo). Osluchując pola płucne nie stwierdził cech zastojów krwi, podobnie jak i obrzęków na kończynach dolnych. Pomimo zatem wysokiej wartości ciśnienia tętniczego (RR 220/90mmHg), układ krążenia wnioskodawcy klinicznie nie przedstawiał obrazu jawnej niewydolności. Z. G. wymaga kilka razy dziennie podaży insuliny, jednakże sama cukrzyca i stopień zaawansowania jej obecnych powikłań, w opinii zarówno biegłego medycyny pracy jak i diabetologa i okulisty, nie ogranicza jego zdolności do pracy. Z kolei choroba wieńcowa ma u wnioskodawcy stabilny przebieg. Nadciśnienie tętnicze wymaga systematycznego leczenia, redukcji nadwagi oraz zaprzestania palenia papierosów.

Wnioskodawca, z uwagi na cukrzycę leczoną insuliną, ma jedynie profilaktyczne przeciwwskazania do ciężkiej pracy fizycznej, w charakterze kierowcy, pracy w porze nocnej, na wysokości oraz obsługi niebezpiecznych maszyn będących w ruchu.

W okresie aktywności zawodowej ubezpieczony - za wyjątkiem kilkumiesięcznego okresu, kiedy pracował jako poborca skarbowy - wykonywał przeciwwskazane mu obecnie prace przy obsłudze niebezpiecznych maszyn będących w ruchu (operator maszyn, ślusarz remontowy). Nie mniej nie można zapominać, że były to prace fizyczne poniżej posiadanych przez niego kwalifikacji. Wnioskodawca ma bowiem wykształcenie średnie zawodowe i posiada wyuczony zawód pracownika administracyjno-biurowego. Aktualny stan zdrowia Z. G. - jak wynika z opinii biegłego medycyny pracy oraz pozostałych opiniujących w sprawie biegłych - pozwala na to, aby wykonywał on prace administracyjno-biurowe, do których posiada formalne kwalifikacje, a nadto - zgodnie z opinią biegłego medycyny pracy - także dowolne lekkie prace fizyczne o charakterze produkcyjnym, usługowym i handlowym.

Przeprowadzone dowody z opinii biegłych nie zostały w sposób skuteczny zakwestionowane w toku postępowania przez skarżącego. Wnioskodawca bowiem ostatecznie cofnął zgłoszone zarzuty do opinii biegłej okulisty R. M. (2), a do pozostałym opinii, w tym opinii uzupełniającej biegłego J. G. (2), czy kardiologa L. D. (2) nie wniósł żadnych merytorycznych zarzutów, a także nie zgłosił żadnych dodatkowych wniosków dowodowych w sprawie.

Na marginesie należy wskazać, iż zgłaszane przez wnioskodawcę zarzuty do opinii, sprowadzające się do tego, aby biegli wskazali, gdzie może pracować i kto go zatrudni, nie są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Przesłanką prawa do renty jest istnienie niezdolności do pracy, a nie niemożność znalezienia pracy.

Reasumując występujące u wnioskodawcy schorzenia, są aktualnie na takim etapie zaawansowania, że nie prowadzą do naruszenia sprawności jego organizmu w stopniu uzasadniającym orzeczenie niezdolności do pracy. Mimo ich występowania Z. G. zachował zdolność do wykonywania pracy zarobkowej na poziomie posiadanych kwalifikacji.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.